

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRSCKE OKRAJE

Uredništvo in uprava: Murska Sobota
Kolodvorska ulica. — Čekovni račun
Narodna banka Murska Sobota številka
641.906.030 — Naročnina: Celoletna
din 100.— polletna din 50.— četrt
letna din 25.—

Štev. 28 — Leto II.

Murska Sobota, 13. julija 1950

Cena 2 din

Meteor, vojna, reakcija — in še marsikaj

»Kar se dvakrat ponesreči — v tretje rado gre...« pravi stari ljudski pregovor. Verjetno bo to res, kajti če ne bi bilo v tem pregovoru nobene resnice, se ne bi po njem ravnal znameniti prekmurjski meteor.

Ubogo Prekmurje! Torej ti res grozi neizogibna smrt in propast? Če ne gre prvč, bo šlo morda vdrugič, tretjič pa prav gotovo. In meteor se je teh besed oprijel, drži se jih, kot rakove klešče plena. Prvi meteor bi se moral zrušiti na naša pojava in nasade trt v goriških hribih 6. marca. Iz nerazumljivih razlogov ga ni bilo. Drugi bi nas moral po napovedih po- teptati in zravnati naše hiše, gozdove in žitne posevke s površino zemlje štirinajst dni kasneje, pa tudi tisti krat ga ni bilo. Čakali smo ga, jedli smo in pili in se pripravljali na žalosten a vendar sit odhod iz tega nadvse ljubelega življenja v Prekmurju. Pa — kot že rečeno, meteorja ni bilo. Od- dahnilo smo se, prav iz polnih pljuč je šia od nas z meteorjevimi duhom nasičena para in vzdihnilo smo prav tako in s polni pljuč svezli in poživ- ljajóči pomladni zrak.

Meteor ni padel.

Pač pa so zato toliko lepše zelenela prekmurjska polja in žita so se spe- njala z vsakim dnem lepše in mo- nejše proti soncu. Podoba meteorja je zbledeja, zakrilo jo je kipeče življe- nje. Popolnoma prav. Kdo bi mislil na tisto, kar je bilo nekoč neprijetno in težko in kar povzroča človeku po- leg vseh zavžitih dobrot vendar le toliko muk in strahu. Mislimo rajši na jutrnji dan, na delo, ki ga je vedno polno, in na bogate sadove, ki nam jih prinese to delo.

Toda na nekaj splošno le pozabiti. Kaj bi bilo to? Pregovor, stari a vedno resničen ljudski pregovor. Če ne prvič, bo pa drugič, in če ne drugič, bo tretjič za gotovo. Samo po sebi razumljivo je, da če ta pregovor smatramo za resničen, se nujno mora v tretje pojaviti meteor. Jaz sam bi bil rajši, da ga ne bi bilo, toda tisti, ki razpolagajo z meteorji in podob- nimi vremenskimi rekviziti niso ta- kega mišljenja. Zato pa v teh dneh spet plava nad Prekmurjem grozeča senca meteorja.

Vendar pa njegovi gospodarji to- krat le niso popolnoma obdržali pra- vila starega ljudskega pregovora. Za- vedajo se, da je bil meteor po svoji neuspešni turneji po našem ljubem Prekmurju deležen dokaj neresnih besed in neprimerih »vicov«. Nekdo mi je na uho povedal, da so ga v so- boškem »Pavlohem gledališču« celo po odru vlačili. Kaka predznanost! so skovikali njegovi lastniki. No, ostali so se baje tej posrečeni šaji od sre- nasmejali. Prav so meli! Po preste- nam strahu dobro de malo neprisi- ljenegega smeha in vedre zabave, pa naj bo to tudi na račun prejšnjega strahu.

S časom se vse izpremeni. Zob časa ne prizanesa nikomur. Zato ni prizanesel niti meteorju. Človek je v otroški dobi tak in tak, iz plenice skoči v prve hlače, nato hod v šolo, dobi knjige pod pazduho, postane močnejši in večji, ko dorasča v mladeniča se prične briti in tako gre dalje in dalje vsa leta življenja. Tudi meteor je podvržen tem naravnim zakonom. Zato se je v tretjič pojavil v obliki vseuničujoče in grozne — vojne.

Da, ljudje, našemu Prekmurju grozi vojna. Zato pa lejmo, pijmo, privo- ščimo si vseh dobrot, ki jih še pre- morejo naše kašče in šrambe, kajti potem, potem bo itak vsega konec. Nadajevanje na četrti strani.

Tudi ti ne zaostajajo!

Invalidsko podjetje v Ljutomeru je s 30. junijem izpolnilo polletni pro- izvodni plan I. s 100 odst. in plan II. z 240 odst., tako, da je finančni plan presežen za 10 odst. Podjetje največ izdeluje za lokalno potrošnjo, kar je velikega pomena za dopolnilno pre- skrbo v okraju.

Najboljša je mizarska delavnica v Kamenščaku, njej sledi kolesarska delavnica v Strožji vasi in mizarska delavnica v Ljutomeru. Poslovodja Magdič Janko iz Kamenščaka, delav- ca Daljšek Alojz iz Kamenščaka in Kukoi Janko iz Pristave so najboljši delavci tega podjetja.

Podjetje ima zaposlenih še 10 va- lencev, ki se odlikujejo v delu in uče- nju. Najboljši so Puconja Mirko iz Strožje vasi, Zadravec Milan iz Lju- tomera in Murgec Gustek iz Kamen- ščaka. Kljub vsemu pomanjkanju materiala se pripravljajo delovni ko- lektiv na okrajno razstavo lokalne proizvodnje.

Začel se je odkup žitaric

Zaradi velikih potreb po maščobi je nujno potrebno, da sejemo čim več olinje. V gospodarskem letu 1949/50 so kmetovalci v murskosoboškem okraju posejali okrog 170 ha oljne repice, 4 ha pa kmetijske delovne za- druge.

Kmetovalci so v lanskem letu pre- jeli pravočasno setvene plane in se- mena, tako, da so lahko svoje nalogo pravočasno in dobro izvršili. Oljno repico so že v mesecu avgustu pose- jali, pri čemer je posebno važno, da je pravočasno v zemlji, ker poznejša setev slabo vpliva na pridelok.

Oljna repica je v glavnem dobro prežimila zaradi pravočasne setve. Pridelok oljne repice je v letošnjem letu zadovoljiv. Lep pridelok je imela predvsem kmetijska delovna zadruga

Dejstva pobijajo laži!

Informbirojevski agenti so začeli trobiti v svet, da je Jugoslavija raz- pisala notranje posojilo, da bi se la- že oborožila in napadla Sovjetsko zvezo. Reakcionarji pa prišepetava- jo, da je to vojno posojilo. Delovni ljudje pa se zavedajo, da

to posojilo koristi našim skupnim in- teresom za zgraditev močne, gospo- darsko neodvisne socialistične Tito- ve Jugoslavije.

V tem tednu so dali ponovem od- govor takim in podobnim klevetam naslednji kolektivi:

1. Tovarna perila	500.000 din
2. Okrajni ljudski odbor	250.000 din
3. Železniška postaja M. Sobota	150.000 din
4. Mlekopromet in odkup živine	150.000 din
5. Državno posestvo Beltnici	100.000 din
6. Državno posestvo Rakičan	100.000 din
7. Opekarna Puconci	60.000 din
8. Cestarji	60.000 din
9. OKAP	30.000 din

Dosedaj se je 14 kolektivov obve- zalo skupno za vpis 1.709.500 dinar-jev ljudskega posojila. Med poedinc- je dosedaj najboljši tov. Gorjan Srečko, ki se je obvezal, da bo vpi- sal 5000 dinarjev.

*

Pravtako se je tudi Okrajni odbor Ljudske tehnike obvezal za vpis 50 tisoč dinarjev ljudskega posojila, a

obenem se je po klubih Ljudske teh- nike razvilo živahno tekmovanje, ka- teri klub se bo obvezal za večji vpis posojila.

*

Ker dosedaj še nismo prejeli poro- čila za vpis ljudskega posojila iz okrajev Dolnje Lendave, Radgone in Ljutomera, prosimo odgovorne čin- telje, da v najkrajšem času sporoča uredništvu podatke o vpisu posojila.

Po žetvi žitaric takojšnja setev ajde in drugih kultur

Letošnje leto so žitarice dozorele mnogo prej, kakor navadno. V glavnem je žetev že končana. Vzoredno z žetvijo pa se začne tudi takoj strni- ščna setev, ajde, prosa, raznih krm- nih mešanic, repe itd.

Strniščna setev je prav tako važna, kakor pomladanska ali pa jesenska. Važna je predvsem zato, da na isti površini, kjer so bila žita, lahko pri- delamo še isto leto izdatne količine ajde, prosa in repe. Te kulture so za prehrano prebivalstva zelo važne. Ajda je v naših obmurskih okrajih

zelo razširjena kot strniščni posevek. Ajdo prašijo čebele, ki povečajo pri- delek za 30 do 200%, ako ni v nepo- sredni bližini čebel, je pridelok ajde majhen. Iz tega vidimo, da so nam čebele zelo koristna pri povečanju hektarskega donosa ajde, istočasno pa dobimo z večjo površino posev- kov ajde tudi več medu. Nič manjša ni važnost setve prosa. Žetev krm- skih rastlin je posebno važna, ker s kmljenjem teh rastlin v svežem in siliranjem stanju dvigamo mlečnost krav in da večamo proizvodnjo suto- vega sira.

Da se izvede strniščna setev in pre- oranja strnišč na vseh površinah, kjer so bila žita, je dolžnost množič- nih organizacij na vasi, da organizi- tajo v času setve pomoč z vprežno živino, delovno silo, v semenih itd. Ne smemo dopustiti, da se ne bi iz- vršila setev in preoranje strnišč. Za- radi tega so dolžne vse množične or- ganizacije in pa kmetijske zadruge, da skrbijo in nudijo pomoč, da bo poletna obdelava zemlje in setev, pravočasno zaključena tako v socia- lističnem, kakor privatnem sektorju.

Na odlično urejenem mlinskem stadionu »Vigoreh« je bila pred tri- desetpetsto gledalci odigrana med- narodna košarkaška tekma med eki- po Crvene zvezde, ki je prvak Jugo- slavije in ekipo »Borletti«, prvakom Italije. Zmagali so košarkaši Jugo- slavije z rezultatom 35:32.

Kramarovec, toda tudi ostali kmeto- valci dosti ne zaostajajo.

Sedaj pa stoji pred kmetovalci in odkupnimi organi važna naloga, da pravilno in pravočasno izvrše odkup oljne repice. V murskosoboškem okra- ju se je pričel odkup že 10. julija. Odkup vršijo zbirni centri. Vsak kme- tovalec prejme za 100 kg oddane oljne repice 8 kg oja in 15 kg oljnih tropin. Važno je, da je seme oljne repice čisto in kar je najvažnejše, da je dovolj suho. Vsi pridelovalci, ka- terim je bila oljna repica priznana za seme, jo oddajo istočasno in pod isti- mi pogoji v odkupni center. Na yre- čah in v vreči mora biti listek s toč- nim naslovom pridelovalca.

Z odkupom oljne repice je potrebno pohiteti in ga zaključiti še pred od- kupom žitaric. Šk

Več čuta odgovornosti — manj upravičenih pritožb

Zaradi aktualnosti vsebine smo v celoti ponatisnili članek iz Ljudske pravice števil 154/H. z dne 29. jun. 1950.

Uredništvo

Navodilo ministra za državne nabave LRS za izvajanje zvezne uredbе o odkupu živine in masti je dalo LO dovolj jasne smernice in solidno podlago za izboljšanje naše živinoreje. Ker so odkupni organi in aktivisti to navodilo resno preštudirali in ga — upoštevajoč vse posebnosti posameznih gospodarstev — z vpljenjsko uporabili na terenu, tam bo odkupna akcija izvršena letos brez posebnih težav in godujanja. Vendar tudi dobro navodilo ne bo dosti pomagalo tam, kjer imajo do naših uredb še vedno birokratski odnos. Ta odnos prihaja v danem primeru do izraza posebno v nepravilnih razrezih obveznih oddaj in v neupoštevanju načela zakonitosti. Mnogo nepravilnosti, ki so bile izvršene že prej, bi bilo treba sedaj popraviti. Poglejmo si nekaj takih primerov iz okraja Murska Sobota.

Kako je slaba evidenca v okrajnem merilu, vidimo lahko v KLO Puconci. Po izjavi tajnika tega KLO so dobili plan odkupa telet, ki je predvideval, da bi se moralo odkupiti več telet kakor je krav na vsem področju krajevnega odbora. Na ugovore pri poravnanju za državne nabave, da je to nemogoče, so dobili kratevni funkcionarji odgovor, naj naredijo razrez, kakor vedo in znajo. Funkcionarji KLO so se stem zadovoljili. Tako napravilo tiste odborniki, ki ne poznajo Zakona o ljudskih odborih in ki se ne zavedajo, da imajo tudi dolžnost, boriti se proti birokratizmu! Lotili so se razreza kar v pisarni, ne da bi sklical zbor volivcev. Zato pa so se zgodile kaj čudne reči: kmet, ki je dolžan imeti na gospodarstvu samo eno kravo, je dobil odločbo, da mora oddati v enem letu dve teleti, in sicer eno marca, drugo junija! Vložil je pritožbo na okraj, toda tam so pritožbo zavrnil iz razloga, »ker je obveznost v primeri z drugimi pravilna«.

Takih primerov birokratizma je v murskosoboškem pa tudi v drugih okrajih še mnogo. Nič manj birokratska pa tudi škodljiva sta tudi naslednja primera. V KLO Polana so zahtevali od kmeta, da odda 200 kg težkega bika v prvem četrtletju, čeprav ima obveznost mesa 900 kilogramov in čeprav bi lahko zredil bika na 600 kg v tretjem četrtletju. Da pre zgodnja oddaja ne bi bila racionalna, je jasno. Kmet se je pritožil, toda pritožba je bila zavrnjena. Ko se je nameraval pritožiti na okrajni kontrolni komisiji, pritožbe niso sprejeli, češ da »je rok za pritožbo pretekel«, čeprav pritožba na Komisijo državne kontrole ni vezana na rok. Tako je morala stvar reševati KDK v Ljubljani. Podoben primer birokratije se je zgodil v KLO Cankova. Kmet se je pritožil zoper odločbo o obvezni oddaji mesa in prosil samo za odložitev oddaje na poznejši termin. Rešitve svoje pritožbe še do danes ni dobil. Dobil pa je med tem odločbo, s katero ga je OLO kaznoval s 50.000 din kazni, ker ni izpolnil obveznosti v predpisnem roku. Na to odločbo se je pritožil na oblastni odbor z utemeljitvijo, da obveznosti ni izpolnil zato, ker je pričakoval ugodno rešitev svoje pritožbe, v kateri je prosil za odložitev oddaje na poznejši termin. Toda tudi ta pritožba je ostala do danes nerešena.

Pravkar se vrši izvajanje nove uredbe o odkupu živine in masti. Da

napak, ki so jih zagrešili v murskosoboškem okraju v preteklosti, ne analizirajo tako, da bi se na njih učili in jih v bodoče vedno bolj odpravljali, lahko sklepamo iz njihovega novega kampanjskega dela pri izdajanju novih odločb o obveznem odkupu. Tako so v številnih KLO, kot v Polani, Markišavcih, Nemčavcih, Puconcih itd. aktivisti »prepričevali« odbornike KLO, da mora biti povprečna odkupna obveznost n. pr. za kmetovalca po prvi skupini prvega okoliša, t. j. kmetovalca z zemljo 0—3 ha, 15 kg! Ker pa je v uredbi, pa tudi v odločbi vlade LRS navedeno, da je tak gospodar dolžan oddati 5—15 kg masti, pomeni to, da so ti tovariši vzeli samo maksimum. To pa pomeni, da bi moral vsak gospodar ne glede na to, ali ima 0 ali 3 ha zemlje, oddati 15 kg masti. Tako tolačenje je popolnoma nepravilno in ni v skladu niti z uredbo zvezne vlade niti z odločbo vlade LRS niti z navodilom ministrstva za državne nabave, ki vsa govore o tem, da je treba pri določanju obveznosti upoštevati določene okoliščine, ki so v uredbi našete. Jasno je, da tako postopanje ne bo pospešilo, temveč zavrglo potek odkupa, hkrati pa bo sprožilo val nezadovoljstva in pritožb.

O obveznostih je treba pred končnimi odločbami razpravljati na zboru volivcev. Tam se morajo volivci odločno boriti proti vsakršnemu birokratskemu »razrezovanju«, hkrati pa se morajo boriti za pravično določitev obveznosti in se pri tem držati načela: vsak po svojih močeh in proti temu, da bi tisti, ki imajo manj, oddajali za one, ki imajo več oz. rama bi lahko imeli več.

Odprli bodo 5 nižjih gimnazij

Po novi reorganizaciji šolstva bo v ljutomerskem okraju v prihodnjem šolskem letu odprtih 10 štirirazrednih osnovnih šol, 4 višje osnovne šole in 6 nižjih gimnazij, in to v Ljutomeru, Križevcih, Razkrižju, pri Mali Nedežli, Tomažu in pri Miklavžu. V nižje gimnazije bo v okraju zajetih 84 otrok, ki so z dobrim uspehom končali nižjo osnovno šolo. S tem bomo petletni plan vključitve šoloobveznih otrok v nižje gimnazije presegli za 10 odst.

V letošnji reorganizaciji šolstva se še ne bo moglo zajeti vseh oddaljenih otrok v nižje gimnazije. V nižje gimnazije je v celoti vključenih 31 KLO in delno trije KLO. Zaradi oddaljenosti krajev ni bilo mogoče vključiti v okoliš nižjih gimnazij Žerovincev, Branislavcev in Ivanjkovec.

Ta problem bo rešen v bodočem šolskem letu na ta način, da bodo v Ljutomeru, pri Miklavžu in Tomažu zgradili dijaške domove, v katere se bo prvenstveno sprejemalo dijake iz oddaljenih krajev.

Ta reorganizacija šolstva v ljutomerskem okraju bo precejšen prispevek h kulturnoprosvetni preobrazbi našega podeželja. Široko bo odprla pot vinarstvu in kmetstvu mladini do višje izobrazbe in ji pripomogla, da zavzame dostojno mesto v naši socialistični domovini.

Prve domače ribiške ladje, in sicer štiri, so zgradili z Zadru Uporabljali jih bodo za lov na tune, ki jih je mnogo v našem Jadranu. Do sedaj smo ribiške ladje kupovali v tujini. Domače pa prav nič ne zaostajajo za v tujini kupljenimi, da še celo prekašajo jih, ker so zgrajene za naše prilike. Naše jadransko ladjedelništvo gradijo sedaj 63. modernih ribiških ladij.

Z dobro organizacijo dosežemo boljše uspehe

Na državnem posestvu v Kočevju je ogroženih skoraj 7000 hektarov travnikov. Da ostanejo nepoškodovani, se je tudi radgonski okraj obvezal, da pošlje na pomoč 75 koscev in grabljic. Člani okrajnega plenuma OF so sprejeli sklep, da bodo vplivali na osnovne frontne organizacije na vaseh, da vsaka pošlje vsaj po enega kosca in dve grabljici. Nekatere frontne organizacije so k tej akciji zelo slabo pristopile. Odbor frontne organizacije v Mele-Sratovci je skušal nalogo rešiti, tako da je v imenu Okrajnega komiteja KPS in Okrajnega odbora OF razposlal pozive, da se mora ta in ta tovariš brezpogojno udeležiti košnje v Kočevju, ker se bo moral drugače zagovarjati.

V Cerkvenjaku rešujejo stvar drugače. Odborniki KLO, OF ter član okrajnega plenuma so okrajnemu aktivistu zagotovili obljubil, da pošljejo zadostno število koscev v Kočevje. Ko se je pa okrajni aktivist

ponovno ogledal pri njih, so bili v zadregi in zagotavljali, da koscev in grabljic ni mogoče dobiti. Nalogo bo seveda težko izvesti, če hodi pismonoša k raznim družinam in prepričuje ljudi, da jim ni potrebno hoditi nikamor. Ta pismonoša ima tudi sam večjo družino, čigar člani bi se radi udeležili akcije, pa jim tega ne dovoli.

Drugače so k nalogi pristopili na Velki, v Apašah, Nasovi, Segovcih, Lutvercih, Tratah, kjer prepričavanje ni delalo nobenih težkoč in so poslahi na akcijo zadostno število koscev in grabljic.

Ker so nekateri člani plenuma stvar vzeli za neresno, kakor so tudi neresno pristopile k delu frontne organizacije, je Okrajni odbor OF komaj dosegel 50% plana in bo nujno, da pričnejo to važno nalogo reševati resneje.

V. T.

Mladina iz Pušče tekmuje

Senca se je nagibalo, ko so se pred združnim domom v Černelavcih, vedrih obrazov zbrali mladinci cigani, ki so čakali na mladinski sestanek mladinskega aktiva Pušče. Veseli so se menili o svojem življenju, nekdoj in danes v socialistični Jugoslaviji. Nekdo izmed njih je dejal, kako je lepo sedaj, ko se danes svobodno tukaj zbiramo, da se pogovorimo o tem, kako si lahko izboljšam svoje življenje. Na sestanku so mladinci sprejeli mladinske legitimacije, katere jim, kot sami pravijo, služijo

kot priznanje za njihovo delo in učenje. Ko so pregledovali sklope zadnjega mladinskega sestanka so ugotovili, da jih lepo izvajajo, saj se je naučilo pisati in čitati nad 70% mladincev, kar je velik uspeh mladinske organizacije. Začeli so študirati statut LMI. Ustanovili bodo svoj fizikalni aktiv in hočejo napovedati tekmovalje vsem mladinskim aktivom, kdo bo prej vključil v organizacijo vso mladino in kateri bo prej plačal članarino. Tekmovalni načrt bodo sestavili in naknadno objavili. Ostalim aktivom bi naj to služilo za vzgled in osnova za nadaljnje tekmovalje mladinskih aktivov v okraju.

F. F.

Zadružni dom v Črensovcih dobiva pravo lice

V letu 1948 v Črensovcih nismo uspeli dograditi združnega doma, prav tako ne v lanskem letu. Nujnejša je bila gradnja združnih govejih hlevov. Te smo dogradili in so nam sedaj v ponos. Letos smo se lotili dokončne dograditve združnega doma. Že pred dobrim mesecem smo se pa lotili dokončne dograditve združnega doma. Že pred dobrim mesecem smo pričeli z delom. Delo sedaj uspešno vodi tov. Horvat Anton, pomaga mu odbor Fronte. Za dobro delo pa gre zasluga tudi strokovnjaku tov. Törnar Stefanu.

Člani OF so zelo aktivni, saj so poleg mljnega poljskega dela pomagali pri prevozu gradbenega materiala. Ob dobri organizaciji dela in pravočasni preskrbi gradbenega materiala je mogoče združni dom dograditi do meseca avgusta, kar je obveza krajevnega odbora OF.

Rajh Marija je vzgledna gasilka

V soboto 1. julija je izbruhnil požar v gozdu pri Cezanjevcih. Gasilski četni iz Ljutomera in Cezanjevca sta s pomočjo kopačev Jarkov in moškega gasilca do štirih popoldne oženi rogasili in pri tem obvarovali več hektarjev gozda. Požrtvovalnim gasilcem je tudi pridno pomagala gasiti in kopati edina ženska Rajh Marija iz Ivanjkovec, čeprav bi morala na vlak za Ivanjkovec. Rajhova je zavodna gasilka in je vedno na mestu, kadar jo kliče gasilska dolžnost.

Požrtvovalnost tov. Rajhove naj služi ženam za vzgled, ki se še niso vključile v gasilstvo.

Več pomoči SKUD-u „Janeza Kavčiča“

Sindikalne podružnice v Ljutomeru so v poslednjem času pristopile k poživljenju kulturno-prosvetnega dela SKUD-u „Janeza Kavčiča“, kateri je dosedaj životalil brez povezave s sindikalnimi podružnicami, dajejo moralno in materialno pomoč.

Za vzgled naj služi sindikalna podružnica cestarjev, kjer so člani na svojem sestanku sklenili, da bodo redno odvajali sklad za kulturno-prosvetno delo tukajšnjemu SKUD-u. Dosedaj so nakazali že 1000 din. Iz podružnice OLO-ja se je dosedaj včlanilo že 81 članov, nekateri kot aktivni, drugi pa podporni. V juliju so zbrali preko 800 din društvene članarine.

Po vzgledu sindikalnih podružnic OLO-ja in cestarjev, naj bi nudile pomoč tudi ostale sindikalne podružnice, katere se dosedaj za pomoč SKUD-u niso pokazale dovolj razumevanja. Društvo bo moglo kakovostno in številčno dvigniti kulturne prireditve le tedaj, če bo dobivalo od sindikalnih organizacij stalno pomoč.

V novem Beogradu gradi mladi hotel, ki bo eden najmodernejših in najlepših hotelov v Evropi. Beton-ska konstrukcija je že gotova. Sedaj postavljajo vmesne zidove. Stoji ob Donavi, kamor bodo speljane stopnice. Hotel bo imel lastne motorne čolne za uporabo gostov. V hotelu bo 320 eno- in večsobnih stanovanj, ki jih bodo pozimi greli s toplim zrakom, poleti pa hladili z mraznim zrakom.

Sobočanci! Ste sposobni urediti in negovati mestni park?

Od 3.—10. septembra bo v naši državi prirejen »Teden cvetja in zelenja«, čigar glavni namen bo ureditev nasadov ter čiščenje in olepšanje naših mest. Prav je, da ob tej priliki nekoliko pogledamo kaj pomenijo zeleni nasadi za naša mesta. Beseda »park« je pred nekaj slo leti pomenila velik ograjen prostor, ki je služil plemenitšem za lov. Danes ima ta beseda obsežnejši pomen. »Park« pomeni danes del pokrajine, bodisi po oblikovalčevj zamisli umetno zasnovane in urejene ali pa popolnoma naravne, ki je navadno sredi mesta in služi za razvedrilo in počitek delovnemu človeku.

Lepo urejeni javni nasadi so ponos mest. V naši državi posveča ljudska oblast mnogo pažnje ureditvi novih nasadov in ohranitvi starih. Titovi v Ljubljani in Mestni park v Mariboru so znani po svoji lepoti in skoraj ni mesta, ki ne bi imelo vsaj malega parka. V načrtih, ki jih pripravljajo naši arhitekti za nova naselja so povsod predvideni okoli stanovanjskih blokov veliki nasadi.

Vprašanje pa je, v koliko posamezna mesta skrbijo za ureditev in nego takih javnih nasadov. Nič kaj hvale vreden primer oskrbovanja javnih nasadov je v Murski Soboti. Aleja topolovih nasadov proti gradu je prepuščena sama sebi. Namesto cvetic, raste le plevel. Trg zmagaje je prostor, kjer se tudi bohotno šopari plevel. Späberkovanj nasad aster v Titovi ulici bo kmalu podlegel prahu in žej. Posamezna podjetja in ustanove so sicer sprejele obvezo, da bodo oskrbovale nasad vsaka pred svojo zgradbo, toda razen Gozdnega gospodarstva, Mestnega kleparstva in nekaj stanovalcev v Stefan Kovačevi ulici, ki oskrbujejo nasad, nihče ne migne z roko. Dogaja se nasploh: no: smeti, pometene s pločnikov skrijejo v nove nasade. Takih in podobnih primerov je še več. Pa se vrnimo še nazaj v park, kjer naredi kaj neugoden vtis nered in nesnaga, ki leži tam po številnih plesnih zabavah.

Teden cvetja in zelenja, ki bo prirejen od 3.—10. septembra naj naredi v Murski Soboti korenito izpre-

membo tudi v javnih nasadih. Lastniki hiš naj mislijo že sedaj, kako bodo okrasili okna, počistili vrtove in predvrtove, dvorišča in ulice, kakšni okrasni material bo uporabili podjetje, ustanova ali obrtnik za okras izložbe in podobno. V ta namen bo postavljena tudi komisija, ki bo nadzorovala okraševanje in bo delila tudi nagrade. Naloga članov množičnih organizacij je, da se pogovore o tem tednu na svojih sestankih in si že sedaj napovedo tekmovanje. Obsežnejša navodila bodo še naknadno objavljena.

Program za »Teden čistoče«, ki bo koncem julija v Murski Soboti pa je sledeči:

1. Očistiti plevela vse javne nasade in pločnike;
2. Popraviti pokvarjene pločnike v Titovi ulici. Interesenti dobijo v ta namen na razpolago cement pri upravi mestnih komunalnih podjetij;
3. Ureditv živih mej in plotov;
4. Čiščenje obcestnih jarkov in izravnanje obcestnih zelenih robov;
5. Mestni ljudski odbor bo stopil v stik z Okrajnim magazinom, da preskrbi apno za zgradbe, ki so potrebne prebeljenja;
6. Ponovno prebarvanje napisa na apomeniku Zmagaje;
7. Zbrisanje vseh starih in nepotrebnih napisov in ponovno prebarvanje nečitljivih napisov. H. D.

KDZ Črenšovci jih prekaša

Pred nedavnim smo brali v časopisu, da so člani KDZ v Lutvercih pridelali na 2 hektarja 2000 kg oljne repice. Zadrufniki v Črenšovcih smo sicer malo pozneje želi, prav tako ponoči, dobili pa smo na 1 hektar 2100 kg semena oljne repice. Torej je za 110 odst. boljši hektarni donos. Tudi žito na zadrufnih poljih je že pokošeno. Dne 30. junija so tov. Kuzma Matija, Tkalec Ivan, Škerget Stefan in Uroša Anton v rekordnem času pokosili 2,90 ha lepe rži. Vse, kakor si ti tovariši zaslužilo priznanje za njihovo požrtvovalno delo na zadrufnih poljih.

PO DOMOVINI

Maršal Tito je podaril žepno uro tesarju Jocu Maričiču, ki je zaposlen pri beograjskem gradbenem podjetju »Kongrap« in je že izpolnil svoj drugi petletni plan.

Jugoslovska nogometna reprezentanca v Braziliji, kjer se sedaj višje srdite nogometne tekme za svetovno prvenstvo, dobro odrezala. Zmagala je nad Švico z 3:0, premagala Mehiko 4:1, a izgubila proti Braziliji 2:0. Tekmo je gledalo nad 200 tisoč ljudi.

V Sisku so začeli graditi velikansko valjarno brezšivnih cevi, ki bo med največjih v Srednji Evropi. Predvidenih je 18 ogromnih dvoran. Letos bodo 4 zgrajene. Pretekli mesec je na gradbišču delalo 1500 delavcev, sedaj je pa število zaposlenih še večje. Gradnja je bila predvidena že za leto 1949, a se je zavlekla, ker nam Madžarska ni dobavila potrebnih železnih konstrukcij.

Borovnice pošiljamo v London. Letos so borovnice dobro obrodile. V Londonu je za njimi veliko povpraševanje. Ker se pa hitro pokvarijo, je potreben nagei prevoz. Za hiter prevoz nam pridejo na pomoč transportna letala, ki prepeljejo posebno dobro pakirane borovnice v treh urah iz Ljubljane v London, to je približno 1500 km. Danes popoldne še nabiramo ta gozdni sadež, a jutri ob desetih so že v Londonu na trgu. Tudi v Švico jih izvažamo, a s kamioni. Na Švedsko pa pošiljamo, tudi po zračni poti, naše namizne breskve, ki jih bo največ dalj kmečka delovna zadruga Osojnik pri Ptuj.

Naša kemična industrija izdeluje celo vrsto novih dragocenih proizvodov. V Hrastniku so že začeli izdelovati zdravilni preparat za bolezn srca in krvnega obtoka. Za celjsko tovarno emajlirane posode pa izdelujejo črno emajlno barvo, ki smo jo do sedaj uvažali iz inozemstva. Domača barva prav nič ne zaostaja za tujo, je pa seveda mnogo cenejša. V obratu lesne industrije v Belišču v Slavoniji so letos zgradili tovarno, ki izdeluje antiseptično sredstvo urotropin za potrebe farmacevtske industrije.

Zetev je v Sloveniji ta leden zavze-la širok razmah. Zetev ječmena je končana, v goriškem in sežanskem okraju je že tudi končana zetev rži in pšenice. Po vsej Sloveniji bo zetev končana najmanj 14 dni prej kot običajno. Ozimno žito je letos obrodilo za okrog 200 kg na hektar več kot lentsko leto, saša pa je precej škodila juremu žitu kjer bo hetanski pridelek manjši.

Zbirajmo odpadke!

Mnogo ljudi še vedno misli, da odpadke lahko brez škode zavržemo. Tako gre ogromna količina koristnih odpadkov v izgubo, tudi takih, ki so za našo industrijo nujno potrebna surovina. Iz 110 kg steklenih črepij izdelamo najmanj 100 kg novega stekla. Iz 100 kg starih krp dobimo 50 kg čistega bombaža. Da bi zado-stili potrebam papirja, moramo zbirati vse papirne odpadke, ker s tem prihranimo les in druge surovine. Zato je nujno, da zbiranju odpadkov oz. starega materiala polagamo večjo pažnjo.

Po zadnjih poročilih so pionirski odredi v murskosoboškem okraju zbrali precej starega papirja. Premalo pa so jim pri tem pomagale ostale množčne organizacije. Zelo dobro so se izkazali pionirji iz Cankove, Pertoče, Prosenjakovec in ostalih vasi. Manj pa so nabrali pionirji iz Kroga in Kuzme. Krajevni ljudski odbori in množčne organizacije so dolžne, da pomagajo pionirjem organizirati stalen način zbiranja vsakovrstnih odpadkov pod parolo »Čim več surovin za naše tovarne«.

Zaželeno je, da se tudi prevoz zbranih odpadkov pospeši tako, da bodo ti čimprej služili svojemu namenu.

Vsem, ki so nam poslali dopise brez podpisov, sporočamo, da jih ne moremo objaviti, predvsem tiste, ki so kritični. Ker sprejemamo dnevno nepodpisane dopise, še enkrat opozarjamo vse, ki nam dopisujejo ali želijo dopisovati, za kar smo jim hvaležni, da moremo objaviti samo dopise, ki so opremljeni s polnim naslovom in lastnoročnim podpisom.

Uredništvo.

Zadrufno življenje v Lutvercih je ubralo pravo pot

Zadrufno življenje v Lutvercih se ga v prva leta po osvoboditvi. Takrat so prišli v izpraznjeno vas kolonisti — bivši hlevarji, hlapeci, dinarji — ljudje, ki so prej le garali tujnemu gospodarjem. Prišli so s skromno prtljago ter se namestili v okrušenih in zapuščenih bajtah. Iz vseh strani so prišli za kruhom v novo življenje. Pred njimi se je razprostirala in jih pričakovala neobdelana zemlja, na kateri so postali prvič v življenju gospodarji. Živine je bilo malo, strojev je primanjkovalo. Vendar volja po življenju, hotenje, da bo tukaj enkrat lepše, je bilo v ljudih neomajno. Trdo so se zariji v delo, pri katerem so si medsebojno pomagali. Bilo pa je še nekaj drugega, kar jih je združevalo: zvestoba do nove države, ki jim je dala pravico do življenja, zavest, ki so jo prinesli kot bivši borci iz NOV. Zato so v Lutvercih vsa gospodarstva in politična vprašanja reševali na masovnih sestankih.

Tako so tudi na nekem sestanku sprejeli sklep, da ustanove splošno kmetijsko zadrugo v Lutvercih. Od-

pril bodo svojo trgovino, tako, da ne bo potrebno hoditi gospodinjam za vsako malenkost v Radgono. Novo Ustanovljena zadruga pa ni samo prinesla ugodnosti s trgovino, temveč je v vasi začela pospeševati predvsem kmetijstvo. Najprej so popravili ceste, potem so začeli z čiščenjem sadnega drevja. Zadrufniki so se začeli zanimati za umetna gnojila, semena, selekcijo živine, itd. Skratka, v Lutvercih je z novo ustanovljeno Kmetijsko zadrugo dobivalo kmetijstvo vse naprednejše oblike.

Pri poljskem delu pa so bile še vedno težave. Enim je primanjkovalo živine, drugi niso imeli strojev. Zato so na nekem sestanku sprožili vprašanje o ustanovitvi Kmetijske delovne zadrufe. Kdo je sprožil to vprašanje prav za prav niso vedeli. Večina zadrufnikov je odobraval ustanovitev zadrufe, dočim so se nekateri uprli ter dejali, da bi potem izgubili zemljo, ki so jo že dobili. »Ne, ne, mi zemlje ne damo! Tako prvi sestanek ni prinesel zaželjenega uspeha. Sedem gospodarjev pa se je le odlo-

čilo za novo življenje ter združilo svoja gospodarstva. Nova zadruga je bila tu.

Ostali vaščani so se še trdneje oklenili splošne kmetijske zadrufe, katera je zajela tudi sosednjo vas Plitvice. Vendar so vaščani z velikim zanimanjem sledili prvim težavam in uspehom novo ustanovljene kmetijske delovne zadrufe, ki je na veliko začudenje vseh prikazala že v prvem letu trudaan v vrednosti 90 din. Razen tega se je zadruga tudi gospodarsko okrepila.

»Ha, ste videle?«, so kregali moške svoje žene. Stvar je bila namreč takna, da so se žene na prvem sestanku najbolj postavile po robu vprašanju ustanovitve zadrufe. »Sedaj bomo pa pristopili so odločno sklenili moške. Vendar do masovnega pristopa tudi to pot ni prišlo. Najhrabrejši pa so se le pridružili zadrufnikom. Tako je zadruga naslednje leto že štela 14 gospodarstev. Zadrufniki, ki so uvajali delovne norme, so številne parcele postopoma arondirali.

Vendar bi se motil, kdor bi dejal, da so se zadrufniki v Lutvercih s tem, da sta nastali v vasi dve zadrugi, namreč splošna in delovna, raz-

cepljali. Kaj še! Osvobodilna fronta je štela 130 članov ter je trdno povezovala vaščane. Še naprej so na masovnih sestankih reševali vsa tekoča gospodarska in politična vprašanja, ne glede na to ali se je to nanašalo na KDZ, KZ ali pa na kak drugo organizacijo. V tem letu so se odločili, da zgrade zadrufni dom. Sledili so tedni in meseci živahnega dela. Fronta, ZB, LMS in druge organizacije so tekmovale med seboj. Z razširitvijo zadrufe pa se je vrnilo še eno vprašanje, ki ga niso predvidevali. To je bila zidava novih hlevov, ki bi rešila problem prostorov za živinorejo.

»Kaj zdaj?« so se spraševali na sestankih. »Ali zadrufni dom, ali hleve?« Končno so se odločili za oboje. Opeko so dobili od starih stavb, ki so jih razrušili, ostalo pa so dobili od OLO. Kljub velikemu delu v zadrugi tudi niso pozabili na frontno brigado, v katero je odšlo 22 frontovcev pa se je počasi odmikala v tovcve. Pri vsem tem gospodarskem in kulturnem razvoju v Lutvercih pa se je počasi odmikala v ozadje splošna kmetijska zadruga. Napa-

Nadaljevanje na 4. strani

